

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

Landsbygds- och infrastruktur- departementet

Landsbygdsavdelningen
Enheten för djur och livsmedel

Dnr. LI2024/01748

li.remissvar@regeringskansliet.se

li.dl@regeringskansliet.se

2025-04-15

Remissyttrande över rapporten *Reglering av veterinärpersonal med mera vid höjd beredskap*

Kungliga Skogs- och Lantbruksakademiens (KSLA) uppgift är att med stöd av vetenskap och praktisk erfarenhet till samhällets gagn främja jordbruk och skogsbruk samt därtill knuten verksamhet. I akademiens uppdrag ingår att avge yttranden beträffande utredningsförslag.

Rapporten **Reglering av veterinärpersonal med mera vid höjd beredskap** har remitterats av Landsbygds- och infrastrukturdepartementet. KSLA har följande synpunkter på den remitterade rapporten.

Sammanfattning

KSLA ser positivt på att Krigsveterinärförordningen från 1981 ersätts av en modernare reglering som harmoniseras med nuvarande lagstiftning om civilt försvar och totalförsvar. Särskilt viktigt är att lagen (1994:1809) om totalförsvarspåbudsplikten beaktas så att utpekade myndigheter får tydliga uppgifter att utifrån rådande omständigheter och behov omfördela veterinärpersonal till verksamheter där de gör mest nytta för totalförsvaret. Vi stödjer också förslaget att veterinärpersonal ska omfattas av tjänsteplikten.

KSLA efterlyser dock ett tydligt ställningstagande om vilket av de presenterade förslagen som myndigheterna förordar. Förslagen saknar även konsekvensbedömningar. Rapporten saknar förslag om en tydlig ledningsstruktur och mandat för inblandade myndigheter i händelse av höjd beredskap/krig. Tidigare kriser, utom de som berört smittsamma djursjukdomar, har visat att nuvarande ansvarsfördelning inte är funktionell och att en ökad tydlighet i ansvar och mandat behövs. Först när ett huvudförslag presenterats kan en adekvat konsekvensutredning avseende kompetens- och utbildningsbehov samt ekonomiska resurser genomföras och bedömas.

KSLA föreslår att funktionen krigstjänsteveterinär (från krigsveterinärförordningen) bibehålls i den nya regleringen.

KSLA anser att Jordbruksverket, med stöd av Livsmedelsverket och SVA, bör ha huvudansvaret för att registrera och vid behov omfördela veterinärpersonal. Vi anser att Arbetsförmedlingen saknar nödvändig kunskap om sektorn för att kunna göra adekvata bedömningar och effektivt kunna hantera prioritering av dessa personalkategorier.

Jordbruksverket ansvarar för att hålla ett aktuellt register över djurhälsopersonal (SJVFS 2023:19). KSLA förslår att detta ansvar, samt rapporteringsplikten, utökas till att omfatta även övriga personer som definieras som veterinärpersonal i föreliggande förslag. Då får Jordbruksverket en nationell lägesbild som kan utgöra underlag för omfördelning av veterinärpersonal vid höjd beredskap. I den händelse Jordbruksverket inte kan fungera sker omfördelning av ansvaret i enlighet med den civila ledningskedjan¹ och förfarandelagen².

KSLA tillstyrker:

- att Krigsveterinärförordningen från 1981 ersätts av en modernare reglering som harmoniseras med lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt;
- att veterinärpersonal ska omfattas av tjänsteplikt.

KSLA saknar följande aspekter i rapporten:

- ett ställningstagande om vilken modell som utredarna föreslår;
- en tydlig beslutsgång som kan fungera vid höjd beredskap;
- en adekvat konsekvensutredning som beaktar kostnader, tidsåtgång, utbildningsbehov och kompetenser;
- utbyte av veterinärpersonal mellan EU-länder och mellan NATO-länder;
- hantering av tjänstedjur som medföljer Nato-förband inom värdlandsstöd
- en diskussion kring hur man föreslår att samberoendet av läkemedel, utrustning och analyskapacitet mellan humansjukvård och veterinär verksamhet ska hanteras;
- referens till den nyligen inlämnade utredningen Plikten kallar (SOU 2025:06) som grundligt går igenom totalförsvarspliktlagen och Arbetsförmedlingens roll. Avsnitt 18.9 behandlar livsmedelsförsörjning och dricksvatten och Livsmedelsverket har varit delaktiga i att ta fram underlag.

KSLA anser vidare:

- att funktionen krigstjänsteveterinär bör bibehållas i det föreslagna nya regelverket;
- att Jordbruksverket, med stöd av Livsmedelsverket och SVA, bör ansvara för registrering och eventuell omfördelning av veterinärpersonal i hela landet;
- att Jordbruksverket och Livsmedelsverket bör få huvudansvar för identifiering av totalförsvarsviktig verksamhet såväl på det nationella som den regionala/lokala planet för att garantera en likvärdig bedömning i hela landet;
- att Jordbruksverkets befintliga register över djurhälsopersonal, och sådan personals skyldighet att hålla informationen uppdaterad, bör utökas till att omfatta all veterinärpersonal. Detta kan regleras i de nya /förändrade författningarna;
- att rollen och ansvaret hos de civilområdesansvariga länsstyrelserna förbisetts på flera platser i lägesbeskrivningarna;
- att det är tveksamt om Arbetsförmedlingen har kompetensen och som krävs för att fylla den roll som föreslås i rapporten. Arbetsförmedlingens roll och uppdrag kan dessutom komma att påverkas av två andra statliga utredningar som nyligen överlämnats till regeringen;

---

¹ Regeringens proposition 2024/25:34 beslutad av Riksdagen 2024

² Lag (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.

- att vissa djur i djurparker ingår i internationella bevarandeprogram och därför så långt möjligt bör skyddas. Det bör dock åläggas djurparkerna att upprätta beredskapsplaner för sådana djur, i samråd med SVA.

KSLA:s synpunkter länkade till enskilda avsnitt

5.2, 7.1, 8.2 och 8.4.2.

KSLA anser att det är viktigt att funktionen ”krigstjänsteveterinär”, som nu finns i 5§ Krigsveterinärförordningen och förtydligats av Jordbruksverket i en skrivelse från 2021, bibehålls i det föreslagna nya regelverket. En krigstjänsteveterinär bör liksom nu utses vid varje länsstyrelse, eller åtminstone vid varje civilområdesansvarig länsstyrelse. En sådan funktion säkerställer att veterinär kompetens ingår i länsstyrelsernas beredskapsplanering och krigsorganisation vilket är en förutsättning för att länsstyrelserna på effektivt sätt ska kunna garantera djurskydd, djurhälsa och livsmedelssäkerhet även i en krissituation.

5.3

KSLA stödjer utredningens uppfattning att veterinärpersonal bör omfattas av allmän tjänsteplikt, i stället för som nu civilplikt. Vi noterar dock att rapporten Plikten kallar (SOU 2025:6) accepterar den föreslagna förändringen men samtidigt föreslår att veterinärverksamhet även fortsättningsvis listas i bilagan till totalförsvarspliktsförordningen som en verksamhet där civilplikt får fullgöras om behov skulle uppstå.

6.3.3, Bilaga 6

KSLA anser att det är olyckligt att utredarna presenterar flera förslag utan att tydligt ta ställning för vilken reglering och ledningsstruktur som föredras. Valet av regelverk påverkar bedömningen av förslagens konsekvenser och förutsättningar.

5.1

KSLA noterar att den civilområdesansvariga länsstyrelsens roll saknas i beskrivningen av ledning och samverkan. Det är den länsstyrelsen som ansvarar för samverkan med central nivå.

KSLA noterar att viktiga nya arbetsuppgifter och roller föreslås läggas på länsstyrelserna men att konsekvensutredningen i bilaga 6 drar slutsatsen att detta inte kommer att innebära merkostnader för länsstyrelserna. Redovisning av underlaget till denna bedömning saknas. Vi ställer oss ytterst tveksamma till den bedömningen och hänvisar till inlagan från Länsstyrelserna som medföljde remissen. En faktisk kostnadsberäkning baserad på de föreslagna utökade arbetsuppgifterna borde ha presenterats. Se därutöver vårt förslag att huvudansvaret för omfördelning av veterinärpersonal bör ligga på Jordbruksverket, givetvis krävs även då en adekvat konsekvensutredning.

7.1

I beskrivningen av gällande rätt saknas hänvisning till förordning 2022:525 om civilområdesansvariga länsstyrelser, som är relevant i sammanhanget.

7.2

Stycket saknar hänvisning till förordning 2022:525. Begreppet totalförsvarsviktig verksamhet är inte väl definierat. Dessutom behöver gränstragningen mellan verksamhet på regional/lokal nivå respektive nationell nivå förtydligas för att inte ge upphov till dubbelarbete och oklarheter. Många aktörer har verksamheter i flera län. Det förefaller rimligare att ansvaret när det gäller totalförsvarsviktig verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ligger hos Jordbruksverket som genom sitt register under SJVFS 2023:19 bör ha en aktuell överblick över aktörerna och i vilka

län de verkar. Livsmedelsverket bör på samma sätt kunna förse länsstyrelserna med information om totalförsvarsviktiga aktörer inom livsmedelssektorn.

7.1 och 7.3

KSLA föreslår att ansvaret för eventuell omfördelning av veterinärpersonal på alla nivåer lyfts till Jordbruksverket och att omfördelning ska ske efter samråd med Livsmedelsverket, SVA och berörda civilområdesansvariga länsstyrelser. Vi är tveksamma till om Arbetsförmedlingen besitter nödvändig kompetens för att omfördela veterinärpersonal.

7.3

Eftersom all djurhälsopersonal redan är skyldiga att hålla Jordbruksverket informerade om arbetsplats, adress och telefonnummer samt inom 14d anmäla eventuella förändrade förhållanden (SFVS 2023:19) rekommenderar vi att denna skyldighet utökas till att omfatta samtlig veterinärpersonal så som dessa definieras i rapporten.

7.4

Betänkandet Plikten kallar (2025:6), Statskontorets analys av arbetsförmedlingens användning av statsmedel (2025:2), och föreliggande rapport föreslår tre helt olika roller för Arbetsförmedlingen. KSLA anser att Jordbruksverket med stöd av Livsmedelsverket och SVA är bättre lämpade än Arbetsförmedlingen att ansvara för omfördelning av veterinärpersonal. Anledningen är bland annat att de har rätt kompetens för att välja vilken veterinärpersonal som är lämpad för vilken uppgift.

7.6

Utredarna föreslår här mycket kortfattat tre olika modeller för att säkra djursjukvården utan att prioritera alternativen. KSLA anser att ett återinförande av ett begrepp liknande K-företag som kan kopplas till kontrakt och upphandling kan vara en framkomlig väg. Många av de privata aktörerna på djursjukvårdsområdet är koncerner med verksamhet i flera län och såväl inom Sverige som i andra länder. Här krävs en modell som motverkar att en utländsk aktör lägger ner sin svenska verksamhet i en krigssituation.

7.7

Rapporten är oklar avseende förfarandet och beslutsgången när ansvaret för personalledning kan lämnas över till en eller flera länsstyrelser. I enlighet med 2022:525 (som inte nämns) förefaller det rimligt att ett sådant överlämnande sker till den civilområdesansvariga länsstyrelsen för koordination med berörda länsstyrelser.

7.8

Detta område täcks redan in av ett nytt projekt finansierat av MSB. Till 2027 ska SVA och SLU presentera ett förslag på hur ett katastrofmedicinskt centrum för djur kan organiseras och bäst fungera. Projektet (Katastrofmedicinskt centrum för djur - djurhälsa, djurvälstånd och säkra livsmedel) omfattar livsmedelsproducerande djur, tjänstedjur och sällskapsdjur liksom såväl grundutbildning som vidareutbildning.

Ansvaret för den nationella övningsverksamheten, som är avgörande för att systemet ska fungera i kris, bör delas mellan Jordbruksverket, Livsmedelsverket och SVA samt planeras efter samråd med SLU.

Bilaga 4

Första stycket "legitimerad djurskötare" ska troligen vara "legitimerad djursjukskötare". I bilaga 4 hänvisas dessutom till Avsnitt 9 som inte finns i rapporten. Texten verkar ha lyfts in i bilaga 4.

Bilaga 5

Avseende slaktstatistik för häst bör texten förtydligas så att det framgår att den endast omfattar slakt som sker i Sverige.

Avseende djurparksdjur: Vissa djur i djurparker ingår i internationella bevarandeprogram och bör därför så långt möjligt skyddas. Det bör åläggas djurparkerna att upprätta beredskapsplaner för sådana djur, i samråd med SVA.

Man kan överväga att göra bilagan tydligare genom att inledningsvis lista de djurslag som inte föreslås bli föremål för totalförsvarsviktig djursjukvård.

Stockholm, dag som ovan

För Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien

Inger Andersson
Akademiens preses

Peter Normark
Akademisekreterare och vd